

Siz, Müslüman Komşu Musunuz?

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا زَالَ جَبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى
ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورَثُهُ

Muhterem Müslümanlar!

Komşuluk, beşerî hayatın idamesi için kaçınılmaz olan toplumsal ilişkilerimizin en önemli noktalarından biridir. Hayatımızı maddi ve manevi boyutlarıyla sürdürmek için toplumlar kurar, varlığımızın gereği olan ihtiyaçlarımızın temini için bir araya gelir ve birbirine yakın yaşam alanları inşa ederiz. Birbirlerine yakın yerlerde yaşayan insanların arasındaki sosyal ilişkinin adına ise komşuluk denir.

Aziz Müslümanlar!

Diğer toplumsal ilişkilerimizi düzenleyen dinimiz, bizlere komşuluk gibi gayet önemli, sosyal bir bağ hakkında da mühim düsturlar ve davranış biçimleri emretmektedir. Hutbemizin başında okuduğumuz, Nisâ suresinin 36. âyet-i kerîmesinde Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: **“Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşta, yolcuya ve sahip olduğunuz kimselere iyi davranın. Allah kendini beğenip böbürleneni elbette sevmez.”**

Mezkur âyet-i kerîme bizlere dokuz sınıf insana özellikle iyi davranılması gerektiğini bildirilmektedir. Bunlardan ikisi, yakın ve uzak olmak üzere komşularımızdır. Bazı müfessirlere göre **“yakın komşular”** dan kasıt akraba olan komşular, uzak komşulardan maksat ise akraba olmayan komşularımızdır.¹

Bazı kaynaklarda akraba olan komşu ile yabancı komşu arasında veya Müslüman olan komşu ile gayrimüslim bir komşu arasında derece farkı yapılırsa da² değişmeyen ortak bir husus vardır ki o da Müslüman’ın her türlü komşusuna karşı iyiliksever olmasıdır, onlara kesinlikle zarar vermemesidir. Rivayete göre sahabenin önde gelenlerinden biri olan Abdullah b. Amr b. Âs (r.a.) bir defasında koyun kestirmiş ve bundan Yahudi olan komşusuna da ikram etmiştir.³

Aziz Cemaat!

Elinden ve dilinden insanların zarar görmediği kimse olarak tarif edilen Müslüman,⁴ elbette komşusunun da kendisinden emin olduğu bir kişi olacaktır. Onun da ötesinde elinden geldiği kadar komşusunun hakkına riayet edecek, ihtiyaç anında yardımına koşacak, komşusuna zarar verecek her türlü davranıştan uzak duracak ve daima Hz. Peygamber (s.a.v.)’in komşu hakkıyla ilgili şu sözlerini hatırlayacaktır: **“Cebrâil bana komşuya iyilik etmeyi/iyi ilişki kurmamı o denli tavsiye etti ki, onu bana mirasçı kılacak zannettim.”**⁵

Her ne kadar yaşadığımız çağda bireysellik iyice hissedilir boyutlara ulaşmış ve çevremize karşı olan hassasiyetler zayıflamış olsa da, komşu hukukuna riayet etmek, diğer haklarda olduğu gibi Müslümanların öncelikli ve değişmez vazifelerindedir. Özellikle yaşadığımız toplumda sözünün yanında özü ve davranışlarıyla Müslümanlığı tebliğ ve temsil eden bizlere, Müslüman olsun gayrimüslim olsun, herkese, her zaman iyi, emin ve yardımsever birer komşu olma gibi ciddi bir görev düşmektedir.

Komşularımız, yanlarında Müslüman bir komşu olmasından dolayı sevinebilmeli, acil ve diğer sosyal ihtiyaçlarında öncelikli olarak işte o **“Müslüman komşu”**yu tercih etmelidir. Bunu temin edecek olan ise biz Müslümanlardan başkası değildir.

² Bkz. İbn Hacer, Fethu’l-Bârî, X, s. 543.

³ Buhârî, el-Edebü’l-Müfred, s. 52.

⁴ Sünen-i Tirmizî, Hadis No.: 2627.

⁵ Müslim, Birr, Hadis No. 2624-25.

¹ Bkz. Tefsîru’t-Taberî, VIII, s. 337-340.